

M.MONTESSORI: „POMOZ MI, ABYCH TO DOKÁZAL SÁM“

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Mateřská škola Sluníčko Olomouc, o.p.s.

Školní vzdělávací program byl konzultován a schválen správní radou společnosti pro období **1. 9. 2020 – 31. 8. 2023**. Dle potřeb může být aktualizován.

Vydala dne 20.8.2020

Mgr. Kristina Návrátová
ředitelka školy

Obsah

1. Identifikační údaje o mateřské škole	3
2. Charakteristika školy	3
3. Vize školy a hrozby	3
3.1 Vize	3
3.2 Hrozby	3
4. Podmínky předškolního vzdělávání	4
4.1 Personální podmínky a pedagogické zajištění	4
4.2 Materiální podmínky	5
4.3 Přijímání dětí do MŠ	5
4.4 Specifika práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami, dětmi mladšími tří let a dětmi s nadáním	5
4.5 Životospráva	7
4.6 Psychosociální podmínky	7
4.7 Řízení a organizace	7
4.8 Spolupráce s rodinou	8
5. Charakteristika vzdělávacího programu.....	8
6. Vzdělávací obsah ŠVP	10
6.1 Přehled integrovaných bloků	10
6.2 Přehled kompetencí	11
6.3 Vzdělávací oblasti	14
6.4 Rozpracování integrovaných bloků	15
7. Evaluační systém	19

1. Identifikační údaje o mateřské škole

Zřizovatelem-provozovatelem je **obecně prospěšná společnost**.

Název:	Mateřská škola Sluníčko Olomouc, o.p.s.
Sídlo:	Blahoslavova 2, 779 00 Olomouc
IČ:	26818868
Ředitelka:	Mgr. Kristina Návrátová
Kontakt:	585 224 176
	slunicko@slunickoolomouc.com
	www.slunickoolomouc.com

2. Charakteristika školy

Mateřská škola (dále MŠ) byla založena jako obecně prospěšná společnost. Zahájila svou činnost 1. října 2003 jako 1. soukromá mateřská škola v Olomouci. Je jednotřídní a nachází se v prostorách bývalé mateřské školy magistrátu města Olomouce, který ji provozoval do doby vzniku o.p.s. Budova je z roku 1911 a byla založena jako mateřská škola Školskou maticí moravskou – jako mateřská škola česká. Do této doby byly ve městě pouze německé mateřské školy. Vznikla spolu s dalšími dvěma mateřskými školami a současně s ní vznikla i škola. Budova původní školy se nachází z druhé strany zahrady, ale v současné době slouží Policii české republiky. Objekt, ve kterém naše škola sídlí, je tedy stará budova s náznaky secese a má mnoho problémů, ale i výhod. MŠ se nachází na břehu řeky Moravy a od této skutečnosti se také odvíjí náš tematický program, který je těsně spjat s řekou Moravou.

3. Vize školy a hrozby

3.1 Vize: Chceme zůstat mateřskou školou rodinného typu, která spolupracuje s rodiči a šíří pedagogiku Marie Montessori. Daří se nám pomáhat dětem s postižením a nabízíme jim možnost integrace do našeho vzdělávacího programu.

Máme zkušenosti se vzděláváním prostřednictvím pedagogiky Montessori u dětí s poruchami autistického spektra, dětí s Downovým syndromem, dětí s DMO i dětí s dalším postižením.

3.2 Hrozby:

Stav budovy: Jedním z problémů je stav naší krásné, ale značně opotřebované budovy. Nebude-li nám město při opravách finančně vypomáhat, může se stát, že z hygienického hlediska se stane naše budova neodpovídající. Z těchto důvodů se snažíme velmi dobře o budovu pečovat, odstraňovat každou závadu a celkově

udržovat budovu provozuschopnou.

Pokles stavu přijímaných dětí: Nezájem rodičů o naše služby by vedl k zániku naší MŠ. Uvědomujeme si, že naše služby musí být nadstandardní, protože jediný příjem je z MŠMT ČR a na další výdaje musí doplácet rodiče formou školného.

Další problém v nenaplněnosti kapacity školy spatřujeme v obavách rodičů z hlučného a prašného prostředí při výstavbě nového koryta řeky Moravy.

4. Podmínky předškolního vzdělávání

4.1 Personální podmínky a pedagogické zajištění

V MŠ pracují 2 kvalifikované učitelky, jedna provozní pracovnice, 2 asistentky pedagoga a externí pracovníci pro zajištění úzce odborné výuky, lektori angličtiny, flétny a keramiky. Dále trenér juda a logopedka.

Další odlišnosti nastávají dle každoročních možností (finančních) školy a dle specifických potřeb.

Všechny pedagogické pracovnice mají předepsanou kvalifikaci a dále se průběžně vzdělávají v pedagogice Montessori i účastí na dalších kurzech a seminářích.

Spolupráce pedagogů funguje na základě společně vytvořených pravidel a vzájemného sdílení.

Učitelky přistupují k dítěti individuálně - poznávají konkrétní možnosti a potřeby každého dítěte prostřednictvím diagnostiky, sledují jeho senzitivní vývojová období. Zohledňují silné a slabé stránky každého dítěte a podle toho svou práci přizpůsobují. Tímto přístupem vyrovnávají vzdělávací šance mezi dětmi.

Pokroky dítěte pak hodnotíme jako individuální pokroky v jeho rozvoji, v jeho možnostech, ne ve vztahu k normě. Maximálně se přizpůsobujeme vývojovým fyziologickým, kognitivním, sociálním a citovým potřebám dětí, které vycházejí ze zákonitosti jejich psychosomatického vývoje. Dále konkrétním situacím, možnostem jednotlivců a zájmům celé skupiny. Předškolní vzdělávání uskutečňujeme formou vyvážených spontánních i řízených aktivit, dle potřeb a možností konkrétní skupiny. Základní metodou naší práce s předškolními dětmi je hra – přirozený, spontánní a dynamický životní projev, jejímž prostřednictvím dítě získává a ověřuje zkušenosti. Hra je prostředek, který dítě používá k učení a duševnímu růstu. Specifickou formou je didakticky cílená činnost (přímo či nepřímo řízená), v níž je zastoupeno spontánní i záměrné učení. Je založeno na aktivní účasti dětí, omezující přijímání hotových poznatků a využívající zejména prožitkového, kooperativního a situačního učení. Zajišťujeme dostatek prostoru pro hru, relaxaci a odpočinkové činnosti.

Hrou rozumíme i práci s pomůckami Montessori, což je naším hlavním úkolem.

Spontánní hru využíváme při pobytu venku, či v odpoledních hodinách při rozcházení se domů.

4.2 Materiální podmínky

Škola má dostatečně prostornou hernu, která slouží zároveň jako ložnice + jídelna pro děti v posledním roce docházky do MŠ. V jedné pětině místnosti je šatna oddělena skříňovou stěnou. Druhá menší místnost slouží jako jídelna a pracovna Montessori úkolů z praktického života a úkolů, které se vypracovávají u stolečků. Místnosti jsou propojené a snadno pro učitelku kontrolovatelné, aby v obou místnostech mohly děti pracovat zároveň.

Hygienické zařízení, vybavení pro odpočinek i dětský nábytek odpovídají počtu dětí a jsou zdravotně nezávadné, odpovídají ergonomickému hledisku, jsou bezpečné a esteticky vzhledné. Děti se samy podílí na úpravě a výzdobě prostředí.

Za budovou MŠ je školní zahrada, přístupná brankou z ulice a francouzským oknem z jídelny.

Všechny vnitřní i venkovní prostory školy splňují bezpečnostní a hygienické normy podle daných předpisů. Mateřská škola se potýká s nedostatkem vnitřních i venkovních úložných prostor a snaží se o optimální řešení (vybudovaná vestavná skříň apod.). Zahrada je vybavena novými hracími prvky -všechny prošly atestem. Každoročně jsou kontrolovány bezpečnostním technikem.

4.3 Přijímání dětí do MŠ

Zápis do MŠ se vyhláší v souladu se zákonem a o přijatých dětech je zpracován a založen protokol, který je vždy zveřejněn na našich internetových stránkách a na vstupních dveřích školy.

O přijetí dítěte s postižením se vždy ředitelka poradí s pedagogickými pracovníci a příslušným poradenským zařízením a teprve potom rozhodne o přijetí dítěte s handicapem.

4.4 Specifika práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami, dětmi mladšími tří let a dětmi s nadáním

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona, které realizuje mateřská škola.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do 5 stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně stanovuje mateřská škola i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory, který zpracovává mateřská škola samostatně. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského

zařízení po projednání se zákonným zástupcem a jsou zapracována v individuálním vzdělávacím plánu dítěte.

Podpůrná opatření jsou poskytována v těchto oblastech:

- organizace výchovy a vzdělávání;
- modifikace vyučovacích metod a forem;
- pomůcek a úpravy obsahu vzdělávání;
- sociální a zdravotní podpory;
- práce s třídním kolektivem (vztahová diagnostika, podpora sociálního klimatu, preventivní programy);
- úpravy prostředí;
- personální podpory (asistent pedagoga)

Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

V případě vysledování projevů mimořádného nadání u některého z dětí bude MŠ informovat o svém zjištění zákonné zástupce, kteří mohou požádat o vyšetření ve školském poradenském zařízení. Pokud bude dítě diagnostikováno jako mimořádně nadané, bude dále vzděláváno podle doporučení školského poradenského zařízení.

Využíváme materiál Montessori a jsme vybaveni pomůckami pro vyšší rozvoj jak v jazyce, matematice, geometrii, tak dalších činnostech. Pracujeme individuálně a tak máme podchyceny všechny stupně vývoje dítěte a více nadané děti velmi dobře rozpoznáme a dále podporujeme v naznačených oblastech jejich rozvoj.

Podmínky pro vzdělávání dětí od 2 do 3 let

Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti. Prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí a byla zabezpečena možnost průběžného odpočinku (klidové koutky).

Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.

Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte.

V šatně má každé dítě dostatek prostoru pro uložení náhradního oblečení, případně hygienických potřeb.

Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí. Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami. Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách nebo individuálně, dle potřeb a volby dětí. Všichni zaměstnanci mateřské školy uplatňují k dítěti laskavě důsledný přístup.

4.5 Životospráva

Snažíme se dětem poskytovat ve spolupráci s jídelnou, odkud dovážíme stravu, plnohodnotnou a vyváženou stravu podle příslušných předpisů. Je zajištěn dostatečný pitný režim v průběhu celého pobytu dítěte v MŠ. Mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány vhodné (max. 3 hodinové) intervaly. Děti nenutíme do jídla, ale snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování.

Děti jsou každodenně dostatečně dlouho venku (s ohledem na kvalitu ovzduší) a mají dostatek volného pohybu. Snažíme se zajistit vhodné pomůcky k pohybovým aktivitám ve třídě.

Respektujeme individuální potřebu spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Dětem s nižší potřebou spánku nabízíme jiný klidný program.

Pedagogové se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují dětem přirozený vzor.

4.6 Psychosociální podmínky

Usilujeme o to, aby se děti i dospělí cítili v prostředí mateřské školy dobře, spokojeně a bezpečně.

Nově příchozí dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí a situace. Nikdo není zvyhodňován ani znevýhodněn, všechny děti mají stejná práva a povinnosti. V dětech se snažíme rozvíjet citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, pomoc a podporu. Cílem je spolehlivost a důvěryhodnost dospělých.

Nepoužíváme negativní komentáře a podporujeme děti v samostatných pokusech.

Respektujeme potřeby dětí a pomáháme je uspokojovat.

Vzdělávací nabídku přizpůsobujeme mentalitě předškolního dítěte a jeho potřebám. Je naším zájmem, aby byla dětem tematicky blízká, snadno pochopitelná, přiměřeně náročná a dítěti potřebná.

Na nejmenší možnou míru eliminujeme stres a spěch.

Záměrem je dovést děti k samostatnosti, touze po vzdělávání, schopnosti samostatné práce a schopnosti dokončit vytyčený cíl, zvolený úkol, pomáháme vytvářet dětem prostředí, které mají rádi.

4.7 Řízení a organizace

Jsou jasně vymezeny povinnosti, úkoly a pravomoci všech pracovníků. Snahou je vytvářet důvěrné a tolerantní prostředí, kde je všem zaměstnancům ponechán dostatek pravomocí a kde je respektován jejich názor. Ředitelka podporuje spoluúčast všech pracovníků na rozhodování o zásadních otázkách ŠVP.

Obě pedagogické pracovnice spolu s externími pracovníky tvoří tým a zvou ke spolupráci rodiče.

MŠ spolupracuje s pedagogickou fakultou UP, dětskými lékaři, klinickým logopedem, PPP a SPC.

Snažíme se o dostatečně pružný denní řád, který reaguje na individuální možnosti dětí, na jejich zájem o činnosti, zaujatost a jejich potřeby. Dětem chceme umožnit potřebné zázemí, klid, bezpečnost i soukromí.

Všichni zaměstnanci školy reagují na individuální potřeby dětí a snaží se pomáhat v jejich uspokojování. Dětem se plně věnují.

Záměrem pedagogů je zatěžovat děti přiměřeně, v rámci jejich možností a umožnit dětem kdykoliv relaxovat. Do denního programu pravidelně zařazujeme zdravotně preventivní pohybové aktivity. Usilujeme, abychom děti podněcovali k vlastní aktivitě a experimentování a umožňujeme jim pracovat svým tempem (naplnění cílů Montessori).

4.8 Spolupráce s rodinou

Spolupráce s rodiči funguje na základě partnerství. Usilujeme o vzájemnou důvěru, vstřícnost, pochopení, respekt a ochotu spolupracovat. Snažíme se podporovat rodinnou výchovu a pomáhat rodičům v péči o dítě. Nabízíme rodičům poradenský servis.

Chráníme soukromí rodiny a zachováváme mlčenlivost. Domlouváme se na společném postupu při výchově a vzdělávání dětí. Rodiče mají možnost se podílet na dění v MŠ, účastnit se různých programů, podle svého zájmu vstupovat do dění MŠ s respektem ke specifikům pedagogiky Montessori (nemluvit na pracující dítě, kontaktovat se s ním, až se dítě o kontakt začne zajímat).

Projevili-li rodiče zájem, mají možnost spolupracovat při vytváření plánů a programu MŠ, dále mají jedinečnou možnost pozorovat dítě při práci, aniž se vzájemně ruší, což umožňuje specifické uspořádání naší MŠ.

Organizujeme společné schůzky, setkání a akce s rodiči.

Využíváme nabídek rodičů k opravám školního vybavení, dobrovolným a sponzorským aktivitám.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

Záměrem pedagogického působení a filosofií naší školy je plnit odkaz pedagogiky Marie Montessori, vytvořit MŠ rodinného typu s úzkými vazbami na rodinu dítěte. Chceme umožnit dětem prožít aktivní a šťastné dětství. Vytvoříme jim pohodové a přátelské prostředí bez zbytečného spěchu, kde se budou cítit dobře, kde bude kamarádká nálada, pochopení a láska. Usilujeme o rozvoj samostatných a zdravě sebevědomých dětí cestou přirozené výchovy, kterou umožňuje aplikace pedagogiky Montessori. Budeme se držet hlavní myšlenky M. Montessori, kde učitel je prostředníkem – průvodcem pro získávání znalostí, vědomostí a dovedností a dítě je jeho partnerem. Touto cestou chceme položit základy vzdělání a chuť učit se a také vytvořit systém ve vzdělávání. Program zasahuje všechny oblasti vývoje dítěte a nabízí taková témata, která seznamují děti s realitou.

Myšlenka školního vzdělávacího programu (ŠVP) je pojítkem mezi všemi činnostmi s dětmi, včetně realizací školních i mimoškolních akcí.

Konkrétní zaměření naší činnosti v duchu pedagogiky Marie Montessori:

Preferujeme praktické činnosti, které:

- seznamují děti s přírodou a přírodními jevy, kladou důraz na bezprostřední kontakt s přírodou, na její pozorování a poznávání, napomáhají navazovat na poznatky; umožňují vnímat okolní svět všemi smysly (prožitky dětí - návštěvy divadla, návštěvy různých pracovišť, muzeí);
- zaměřují se na oblast ekologie (aktivně chránit přírodu, správně třídít odpad, vést děti k práci na školní zahradě, péči o květiny, ekologické aktivity; vedou ke zdravému životnímu stylu (zdravá výživa, pohyb, otužování), ke spolupráci s rodinou při vytváření a upevňování zdravých výživových a stravovacích návyků, k respektování potřeb každého dítěte, k péči o klidné a kulturní prostředí při stolování, upevňují správné návyky při stolování);
- podporují vytváření kladných vzájemných vztahů - vlídnost, ohleduplnost, vzájemná pomoc, slušnost, pěkné vztahy mezi dětmi, tzn. vlastnosti, které by si dítě mělo osvojit, aby mohlo plně přijímat všechny informace a podněty z okolního světa; umožňují dětem seberealizaci ve všech podobách, vedou ke kreativě, podporují samostatné myšlení, logickou úvahu, řešení problémových situací, vymýšlení příběhů apod.;
- ponechávají dětem dostatečný prostor k uplatnění jejich aktivity, která převažuje nad aktivitou učitelky (učitelka je partner, činnost koordinuje, příliš nezasahuje, neomezuje jejich vlastní projev);
- věnují zvýšenou pozornost celkovému řečovému projevu dítěte (denní setkávání na elipse, vyjádření pocitů, přání - vyslovit srozumitelně myšlenku), procvičování mluvidel a dechová cvičení před zpíváním a při logopedických chvílkách;
- posilují sebeobslužné dovednosti a návyky a vedou děti k samostatnosti a ochotě pomoci si navzájem.

Ve vzdělávání dětí upřednostňujeme:

- právo na vlastní prostor – práce na koberečcích, v koutcích a u stolečků. Hravé činnosti podnítlí tematické koutky;
- tvořivost dětí ve všech oblastech – aktivita dětí převažuje nad řídící činností pedagoga; nabízené činnosti pedagoga budou směřovány k zajištění prožitků dětí a tím se budou lépe kódovat informace do paměti;
- na základě principů pedagogiky Montessori vést děti k samostatnosti, k posilování vlastního sebevědomí, sebedůvěry, jejich vedení ke spolurozhodování a k sounáležitosti s celým kolektivem;
- využívání námětů ročních období, tradic a zvyků v průběhu práce s dětmi po celý rok. Jejich tematické plánování, včetně zpracování situačních momentů, reakce na zájmy, potřeby, vědomosti dětí, včetně stanovení dominantních oblastí rozvoje osobnosti.

Metody a formy vzdělávání v MŠ s Montessori zaměřením:

- vzdělávání uskutečňujeme celodenně a využíváme pomůcek Montessori včetně rozpracovaných úkolů k jednotlivým integrovaným blokům;
- dopolední činnosti probíhají formou plánovaných tematických celků, které na sebe úzce navazují. Využíváme situačních momentů, respektujeme přání, potřeby a zájmy jedince. Usilujeme o to, aby byly děti vzdělávány neformálně, hravými činnostmi, ve kterých se prolínají všechny vzdělávací okruhy;
- preferujeme metody a formy, které respektují specifika předškolního vzdělávání – zejména pozorování, experimentování, praktické činnosti, prožitkové učení převážně v individuální, skupinové, ale i frontální formě. Součástí vzdělávání jsou akce školní i mimoškolní, které cíleně doplňují a obohacují vzdělávací proces. Vzdělávání dětí v MŠ realizujeme podle třídního plánu, který je zpracován v blocích - dle ročních období, úkolů Montessori a v návaznosti na ŠVP.

Obvyklý denní program:

- všechny činnosti jsou přizpůsobovány okolnostem a potřebám dětí;
- děti mají prostor pro spontánní hry, individuální vzdělávací činnost pomocí pomůcek Montessori a rozpracovaných vzdělávacích úkolů;
- dodržuje se stravovací a pitný režim a pobyt venku – využíváme školní zahradu či prostory před budovou MŠ a v její blízkosti (hřiště, parky ...)
- po hlavním jídle je zařazen odpočinek, spánek pro děti, které ho vyžadují a potřebují (ostatní mají možnost klidové činnosti);
- denně jsou zařazeny řízené pohybové chvíle;
- společná práce je vždy prezentována na setkáních na elipse, kde také upevňujeme denně pravidla společného žití v MŠ.

6 Vzdělávací obsah ŠVP

6.1 Přehled integrovaných bloků

- I. Ve Sluníčku jsem já rád, každý je můj kamarád
- II. Vůně a barvy podzimu
- II. Od adventu po Tři krále
- III. Zimní království odejde s Moranou
- IV. Sluníčko, vstávej, jaro probouzej!
- V. Letem světem
- VI. Léto, budiž pochváleno

Tyto integrované bloky jsou rozpracovány do tematických bloků pro jednotlivé týdny.

Ctíme tradice, zvyklosti a roční období. Cílem je, aby každé dítě, které opouští naši školu, bylo vybaveno kompetencemi a všestranně rozvinuto ve všech důležitých oblastech.

6.2 Přehled kompetencí

Dítě ukončující předškolní vzdělávání by mělo zvládnout tyto kompetence:

- A. kompetence k učení
- B. kompetence k řešení problémů
- C. kompetence komunikativní
- D. kompetence sociální a personální
- E. kompetence činnostní a občanské

A. kompetence k učení (očekávané kompetence dítěte)

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá přitom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů; získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení;
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody a techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a v dění prostředí, ve kterém žije;
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo;
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům, odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých;
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí.

B. kompetence k řešení problémů (očekávané kompetence dítěte)

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem;
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého;
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost;

- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích;
- zpřesňuje si početní představy, využívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti;
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit;
- chápe, že vyhybat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit;
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale i za snahu.

C. komunikativní kompetence (očekávané kompetence dítěte)

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog;
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.);
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci v běžných situacích, komunikuje bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou;
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní;
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím;
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.);
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.

D. sociální a personální kompetence (očekávané kompetence dítěte)

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej;
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky;
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost;
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy;

- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí;
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim;
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout;
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem;
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování.

E. činnostní a občanské kompetence (očekávané kompetence dítěte)

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat;
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky;
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem;
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá;
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce a úsilí druhých.

Součástí programu jsou okruhy, na které se zaměřuje vzdělávací obsah ŠVP s těmito dílčími cíli:

Poznání

- posilování prosociálního chování
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi
- rozvoj základních kulturních a společenských postojů, návyků a dovedností dítěte
- rozvoj schopností žít ve společenství
- samostatně vytvořit soubory předmětů na základě vymezené vlastnosti

Řeč

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností
- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu
- vyjádřit pocity, dojmy, prožitky

Estetika

- rozvíjení schopnosti vytvářet citové vztahy k okolí
- rozvíjení a kultivace mravního i estetického vnímání a prožívání
- rozvoj kulturně estetických dovedností (výtvarných, hudebních, dramatických), produktivních i receptivních
- rozvoj pohybových dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- grafomotorika a práce – rozvoj tvořivosti
- rozvíjení dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí a k spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí
- rozvíjení pocitu sounáležitosti s přírodou, lidmi
- rozvoj pohybových dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- rozvoj psychické a fyzické zdatnosti

6.3 Vzdělávací oblasti

I. Dítě a jeho tělo - oblast biologická

Záměrem vzdělávacího úsilí v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je ke zdravým životním návykům a postojům.

II. Dítě a jeho psychika - oblast psychologická

Záměrem vzdělávání v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.

Tato oblast zahrnuje tři „podoblasti“:

1. Jazyk a řeč
2. Poznávací schopnosti a funkce, myšlenkové operace, představivost a fantazie
3. Sebepojetí, city a vůle

III. Dítě a ten druhý - oblast interpersonální

Záměrem vzdělávání v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou

komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

IV. Dítě a společnost – oblast sociálně-kulturní

Záměrem vzdělávání v oblasti sociálně-kulturní je uvést dítě do společenství ostatních lidí, do života v lidské společnosti i do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje, přijmout základní všeobecně uznávané společenské, morální a estetické hodnoty a podílet se na utváření společenské pohody.

V. Dítě a svět – oblast environmentální

Záměrem vzdělávání v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu – a vytvořit základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

6.4 Rozpracování integrovaných bloků (IB)

I. VE SLUNÍČKU JSEM JÁ RÁD, KAŽDÝ JE MŮJ KAMARÁD

Charakteristika IB

Seznámit děti s pravidly soužití v kolektivu, s pravidly práce a hry, hygienickými pravidly, stanovit hranice svobodného jednání.

Vzdělávací nabídka

- Setkávání se na elipse
- Nácvik modelových situací
- Vizualizace pravidel společně s dětmi
- Hry pro rozvoj prosociálního chování (např. nácvik soustředění a ticha na elipse)
- Ekologické aktivity (třídění odpadu)
- Úvod do práce s Montessori materiálem z oblasti Praktického života a Smyslové výchovy - praktické ukázky

Očekávané výstupy

- Přijetí pravidel soužití a práce v Montessori prostředí
- Bezpečná orientace v prostředí MŠ

- Respektování osobního prostoru (práce na koberečkách a pracovních místech)
- Zvládání základních hygienických návyků
- Navazování kontaktů, interakce mezi dětmi i pedagogy

II. VŮŇĚ A BARVY PODZIMU

Charakteristika IB

Seznámit se s přírodními zákonitostmi podzimu, dát prostor kreativnímu vyjádření, rozvíjet kognitivní schopnosti související s tímto obdobím.

Vzdělávací nabídka

- Aktivity vyplývající z Praktického života a Smyslové výchovy za použití vhodných materiálů a pomůcek
- Práce s různorodým výtvarným materiálem
- Práce s grafickými a pracovními listy
- Činnosti s didaktickými pomůckami vhodnými pro tento projekt
- Vycházky do okolí MŠ, pozorování přírody, sběr a využití přírodnin
- Seznamování s podzimními svátky u nás i ve světě (výchova k vlastenectví), sv. Martin a další legendy
- Zvládnutí postupu práce s předkládanými Montessori pomůckami – materiálem
- Výzdoba MŠ z výtvarných výrobků a pracovních činností dětí
- Rozvoj jemné motoriky, koordinace oko – ruka, správný úchop psacího náčiní
- Rozpoznání atributů podzimního období, vnímání přírodních krás všemi smysly
- Rozvoj pohybových dovedností (hrubé motoriky)

III. OD ADVENTU PO TŘI KRÁLE

Charakteristika IP

Vše směřujeme k přípravě na nejkrásnější svátky v roce včetně přípravy vánoční besídky a vánočních přání, nezanedbáváme práci s Montessori pomůckami.

Vzdělávací nabídka

- Pracujeme s Montessori pomůckami z oblasti smyslové výchovy (senzorický materiál, grafické listy, pracovní listy), matematiky, jazyka
- Seznamujeme se s mikulášskými písněmi a básněmi a vánočními koledami
- Připravujeme program na vánoční besídku
- Vyrábíme vánoční přáníčka pro naše blízké a přátele školky
- Nezapomínáme na potřebné ve svém okolí (sbírka Maltézské pomoci, spolupráce s fondem SIDUS)

- Seznamování s vánočními tradicemi u nás i ve světě

Očekávané výstupy

- Rozvinuté smysly, grafomotorika
- Schopnost samostatné práce
- Zdokonalení paměťových schopností a volných vlastností
- Rozvoj sociálního citění
- Vnímání atmosféry vánočních svátků, seznámení s tradicemi

IV. POHÁDKOVÁ ZIMA

Charakteristika IP

Seznámíme se s ročním obdobím zimy a vším, co k němu patří – příroda, zvyklosti, tradice, svátky, sport, oblékání. Prožijeme toto období s pohádkami (sladění s tématy).

Vzdělávací nabídka

- Seznamujeme se s přírodními krásami zimy – pozorujeme přírodu, dáme prostor kreativě
- Povídáme si o zvířátkách v zimě, vytváříme zvířecí rodiny (pracovní listy)
- Staráme se o ptáčky, sypeme jim do krmítka
- Dodržujeme tradice a zvyklosti tohoto období – karneval, vynášení Morany
- Seznamujeme se se zimními sporty, odkud který sport pochází, užíváme si radovánky na sněhu
- Učíme se přiměřeně oblékat a chránit své tělo před prochladnutím, otužujeme se
- Seznámíme se s tradičními i moderními pohádkami

Očekávané výstupy

- Získávat nové poznatky o zvířatech, umět pojmenovat jejich mláďata, vytvářet zvířecí rodiny
- Prakticky zvládnout správný výběr oblečení a samostatné oblékání
- Umět používat výtvarný materiál
- Zvládnout pravidla bezpečnosti při sportu, pravidla fair play, umět správně pojmenovat jednotlivé zimní sporty a sportovní vybavení
- Být hrdý na krajové zvyklosti a obyčeje

V. SLUNÍČKO, VSTÁVEJ, JARO PROBOUZEJ!

Charakteristika IP

Vnímáme probouzející se jarní přírodu, seznamujeme se s jarními svátky, učíme se

poznávat první jarní květiny, kreativně ztvárňujeme jarní přírodu. Posilujeme bezpečné a zodpovědné chování v dopravní výchově.

Vzdělávací nabídka

- Pracujeme s Montessori pomůckami a materiálem ve všech oblastech
- Pracujeme s grafomotorickými a pracovními listy
- Dodržujeme tradice a zvyklosti tohoto období (svátky jara – Velikonoce)
- Seznamujeme se s významem květnových státních svátků
- Učíme se písničky a básničky s jarní tematikou
- Připravujeme Zahradní slavnost ke Dni matek
- Učíme se názvy květin, vytváříme živé herbáře, vnímáme jarní přírodu při vycházkách po okolí, na školní zahradě
- Věnujeme se dopravní výchově
- Pracujeme s výtvarným materiálem

Očekávané výstupy

- Přípravenost pro čtení, psaní a počítání, rozvoj paměti
- Získané nové poznatky o přírodě
- Budování vlasteneckého cítění
- Rozvoj jemné i hrubé motoriky
- Rozvoj estetického cítění
- Znalost základních pravidel v dopravní výchově

VI. LETEM SVĚTEM

Charakteristika IP

Zdokonalíme se v práci s Montessori materiálem a pomůckami, získáme znalosti o vesmíru, světadílech a jejich obyvatelích.

Vzdělávací nabídka

- Pracujeme s Montessori materiálem a pomůckami ve všech oblastech
- Pomocí didaktického materiálu se seznamujeme s vesmírem, světadíly a vším, co se světem souvisí
- Sledujeme společenské akce v našem městě
- Seznamujeme se s historií a památkami Olomouce
- Hrajeme si na výzkumníky – zkoušíme různé pokusy, zkoumáme materiály a jejich vlastnosti

Očekávané výstupy

- Větší samostatnost a suverenita

- Získání nových poznatků o vesmíru, kontinentech a jejich obyvatelích
- Povědomí sounáležitosti se svým bydlištěm (výchova k vlastenectví)
- Poznávání přírodních zákonitostí, materiálů

VII. LÉTO, BUDIŽ POCHVÁLENO

Charakteristika IP

Užíváme si letního období s využitím všech radostí, které nám poskytuje letní zahrádka, nezapomínáme však na pravidla soužití ve Sluníčku (prázdninový režim)

Vzdělávací nabídka

- Pracujeme s Montessori materiálem a pomůckami ve všech oblastech
- Pracujeme s výtvarným materiálem a rozvíjíme fantazii, učíme se netradiční techniky
- Rozvíjíme pohybové schopnosti (využití herních prvků a osvěžování pod mlžítkem)
- Účastníme se společenského dění ve městě
- Sklízíme plody ze záhonků, dále je zpracováváme (mytí, strouhání, krájení,...)
- Pozorujeme přírodu

Očekávané výstupy

- Umí se rozhodnout pro samostatnou činnost
- Radovat se z tvůrčí činnosti
- Společné prožití léta na zahrádce

7 Evaluační systém

Jedná se o průběžné vyhodnocování vzdělávacích činností, situací a podmínek v mateřské škole, které nám poskytuje zpětnou vazbu o kvalitě vlastní práce. Jde o systematický proces, jehož výsledky využíváme ke zlepšování vzdělávacího procesu a podmínek, za kterých se tento proces uskutečňuje.

Sledujeme:

- naplňování cílů školního vzdělávacího programu
- způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání
- průběh vzdělávání

- kvalitu podmínek vzdělávání
- kvalitu práce pedagogů
- výsledky vzdělávání

Oblasti evaluace:

- práce a činnosti, které s dětmi provádíme
- reakce a chování dětí i celé skupiny
- individuální rozvoj, relativní posun dítěte
- životospráva
- psychosociální podmínky
- spoluúčast rodičů.

Prostředky (nástroje) evaluace:

- rozhovor
- diskuze
- pozorování
- hospitace
- rozbor dokumentace školy
- analýza dětských prací
- kontrolní činnost ředitelky školy (ŘŠ) a pedagogické porady
- dotazníky.

Zdroje informací:

- děti a jejich spontánní reakce, postoje, gesta, verbální i neverbální projevy
- postoje rodičů a další odborníci - externisté školy, zřizovatel

Časový plán – viz tab.

Plán evaluace

Oblasti evaluace	Prostředky evaluace	Časový plán	Zodpovědnost
Podmínky vzdělávání			

Věcné podmínky	Knihy závad a podnětů k práci	Průběžně	ŘŠ
Životospráva	Kontrola jídelníčku	Průběžně	Všichni pracovníci
Spoluúčast rodičů	Zájem rodičů o dění v MŠ	Průběžně	Všichni pracovníci
Průběh vzdělávání			
Záznam o dětech	Průběžné záznamy (dle IVP)	Dle potřeby	Pedagogické pracovnice
	Evidence seznámení Montessori úkoly a jejich zvládnutí	Průběžně	Pedagogické pracovnice
Evaluace IB	Hodnocení jednotlivých týdenních bloků (týdenní záznamy)	Na konci týdne	Zodpovědný pedagog, který IB sestavil
Řečové dovednosti dětí	Diagnostika logopedem	Průběh září	Externista - logoped
Výsledky vzdělávání			
Výsledky vzdělávání všech dětí	IVP - úroveň dosažených kompetencí	2x ročně	Třídní učitelka
Výsledky vzdělávání předškolních dětí	Testy školní zralosti	Do konce února	Pedagogické pracovnice
	Zkouška laterality	Do konce února	Pedagogické pracovnice

Poznámky:

ŘŠ = ředitelka školy

IVP = individuální vzdělávací plán

IB = integrovaný blok